

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપ્લિકેશન નં. ૬૨૫/૨૦૦૫

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.એસ. સુપેહિયા સહી/-

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના રીપોર્ટર્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી છે?	હા
૨	રીપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	હા
૩	શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સમાયેલ છે?	ના
૫	શું સિવિલ જજને પરિપત્રિત કરવામાં આવે કે કેમ?	ના

=====

ભાલચંદ્ર સીતારામ જોશી

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય ર

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ તરફથી શ્રી ટી.આર. મિશ્રા (જટ૩), વકીલ

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧, ૨, ૩ તરફથી શ્રી રોનક રાવલ, એજીપી

સામાવાળા(ઓ) નં. ૨ ની નોટિસ બજવણી થયેલ (જ)

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.એસ. સુપેહિયા

તારીખ : ૨૨/૦૪/૨૦૧૯

મૌખિક ચુકાદો

૧. નીચે મુજબની અરજો માંગતી હાલની રિટ પિટિશન દાખલ કરવામાં આવેલ છે:

“(એ) આપ નામદાર સદર હુકમ મૂળ પગાર રૂ. ૬૨૦૦ થી ઘટાડીને રૂ. ૪૮૦૦ કરે છે તે હદ સુધી એનેક્સર-ની તરીકે અંકિત તારીખ ૧લી

જાન્યુઆરી, ૨૦૦૦ ના વાદગ્રસ્ત હુકમને ગેરકાયદેસર, મનસ્વી અને સદર નિયમોની વિરુદ્ધનો હોવાના કારણે રદબાતલ અને બાજુ પર રાખતો સરશિયોરારી પ્રકારનો હુકમ, નિર્દેશ અને/અથવા રિટ અથવા અન્ય કોઈ યોગ્ય રિટ, હુકમ અથવા નિર્દેશ જારી કરવા મહેરબાની કરશો;

(બી) આપ નામદાર મનસ્વી અને કોઈપણ કારણ અથવા આધાર વિનાનો હોવાના કારણે, અરજદારને મૂળ વિભાગમાં પરત તબદીલ કરતો તારીખ ૧૧મી જૂન, ૨૦૦૪ નો હુકમ રદબાતલ અને બાજુ પર રાખવા વધુમાં મહેરબાની કરશો;

(સી) આપ નામદાર અરજદારનો મૂળ પગાર નિવૃત્તિની તારીખે એટલે કે ૩૦મી જૂન, ૨૦૦૪ ના રોજ રૂ. ૬૨૦૦ હતો તે રીતે પેન્શનના લાભો અને નિવૃત્તિના અન્ય લેણાં મંજૂર કરવાનો સામાવાળાને નિર્દેશ આપવા મહેરબાની કરશો.”

૨. અરજદાર તારીખ ૩૦.૦૬.૨૦૦૪ ના રોજ પોલીસ વિભાગમાં આસિસ્ટન્ટ સબ ઇન્સ્પેક્ટર તરીકેની સેવામાંથી નિવૃત્ત થયા છે. તેમને ઇન્ટેલિજન્સ બ્યુરો વિભાગ (આઈ.બી.) માં ડેપ્યુટેશન (પ્રતિનિયુક્તિ) પર મોકલવામાં આવ્યા હતા, જે રૂ. ૫૫૦૦-૧૭૫-૯૦૦૦ નું પગાર ધોરણ ધરાવે છે. અરજદાર આસિસ્ટન્ટ સબ ઇન્સ્પેક્ટર (હથિયારી હેડ કોન્સ્ટેબલ) તરીકે ફરજ બજાવતા હતા, જેમને રૂ. ૪૦૦૦-૧૦૦-૬૦૦૦ ના પગાર ધોરણમાં મૂકવામાં આવ્યા હતા. તારીખ ૦૧.૦૧.૨૦૦૦ ના હુકમ દ્વારા, સામાવાળા સત્તાવાળાઓએ અરજદારને તારીખ

૦૧.૦૧.૨૦૦૦ થી અમલમાં આવે તે રીતે આઈ.બી. વિભાગમાં નિમણૂક આપતો હુકમ પસાર કર્યો હતો. શરૂઆતમાં અરજદારને ત્રણ વર્ષ માટે ડેપ્યુટેશન પર મોકલવામાં આવ્યા હતા અને ત્યારબાદ, તેમની નિવૃત્તિની તારીખથી માત્ર ૧૯ દિવસ પહેલાં તારીખ ૧૧.૦૬.૨૦૦૪ ના રોજ મૂળ વિભાગમાં પરત મોકલવામાં (રિપેટ્રિએટ કરવામાં) આવ્યા હતા. અરજદાર તારીખ ૧૨.૦૬.૨૦૦૪ ના રોજ તેમના મૂળ વિભાગ એટલે કે પોલીસ કમિશનરની કચેરી ખાતે ફરજ પર હાજર થયા અને તારીખ ૩૦.૦૬.૨૦૦૪ ના રોજ વચનિવૃત્તિ પર નિવૃત્ત થયા.

૩. અરજદાર તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી ટી.આર. મિશ્રાએ ભારપૂર્વક એવી રજૂઆત કરી છે કે સામાવાળાઓ અરજદારને તેમની નિવૃત્તિના માત્ર ૧૯ દિવસ પહેલાં મૂળ વિભાગમાં પરત મોકલી શક્યા ન હોત. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે અરજદાર તેમની નિવૃત્તિ પછી તેમના મૂળ વિભાગમાં જોડાયા હતા અને તેમનો પગાર રૂ. ૪૦૦૦-૬૦૦૦ ના પગાર ધોરણમાં સુધારી દેવામાં આવ્યો હતો અને તે અનુસાર, પેન્શન અને નિવૃત્તિના લાભો પણ ઘટાડેલા પગાર ધોરણ પર નક્કી કરવામાં આવ્યા છે.

૪. વિદ્વાન વકીલ શ્રી મિશ્રાએ એવી રજૂઆત કરી છે કે અરજદારનું પેન્શન રૂ. ૫૫૦૦-૮૦૦૦ ના પગાર ધોરણ પર નિર્ધારિત કરવું જરૂરી છે. તેમણે તારીખ ૨૮.૦૬.૨૦૦૨ ના ઠરાવ પર આધાર રાખ્યો છે જેમાં આઈ.બી. વિભાગમાં ડેપ્યુટેશન પર નિમણૂક પામેલા આવા કર્મચારીઓની સેવાઓ પાંચ વર્ષના સમયગાળા માટે લંબાવવામાં આવી છે. તેમણે એવી રજૂઆત કરી છે કે આઈ.બી.

વિભાગમાં ડેપ્યુટેશન પર નોકરી કરતા વ્યક્તિઓને ફરજ પર અયોગ્ય જણાય તે સિવાય પરત (રિવર્ટ) કરી શકાય નહીં.

પ. અરજદાર તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી મિશ્રાએ એવી રજૂઆત કરી છે કે સામાવાળા સત્તાવાળાઓએ પોતાના જ તારીખ ૨૯.૦૬.૨૦૦૨ ના ઠરાવની વિરુદ્ધ કામ કર્યું છે, જે અનુસાર અરજદારની સેવા પાંચ વર્ષ સુધી લંબાવવામાં આવી હતી. વિદ્વાન વકીલ શ્રી મિશ્રા દ્વારા વધુમાં ભારપૂર્વક જણાવવામાં આવ્યું છે કે ડેપ્યુટેશન પર મોકલવામાં આવેલા અન્ય કર્મચારીઓને તે જ વિભાગમાં નિવૃત્ત થવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી અને તેમનું પેન્શન પણ તે પગાર ધોરણ પર નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યું છે જે તેઓ આઈ.બી. વિભાગમાં મેળવતા હતા. તેમણે પોતાની રજૂઆતના સમર્થનમાં સ્ટેટ ઇન્ટેલિજન્સ બ્યુરો, અધિક પોલીસ મહાનિદેશક (એડિશનલ ડીરેક્ટર જનરલ ઓફ પોલીસ) દ્વારા જારી કરાયેલા તારીખ ૦૭.૦૯.૨૦૦૭ ના પત્રવ્યવહાર પર આધાર રાખ્યો છે. તેમણે એવી પણ રજૂઆત કરી છે કે ઉપરોક્ત તારીખ ૦૭.૦૯.૨૦૦૭ નો હુકમ સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે જે કોન્સ્ટેબલો નિવૃત્તિના આરે છે તેમને તેમના મૂળ વિભાગમાં પરત મોકલી શકાય નહીં કારણ કે તેનાથી પોલીસ અધિકારીઓ આઈ.બી. વિભાગમાં આવતા નિરુત્સાહિત થશે.

ક. સામાવાળાઓ તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન એજીપી શ્રી રોનક રાવલે એવી રજૂઆત કરી છે કે અરજદારને આઈ.બી. વિભાગમાં ચાલુ રહેવાનો કોઈ અધિકાર ન હતો કારણ કે તેમને ડેપ્યુટેશન પર મોકલવામાં આવ્યા હતા. તેમણે લેટર્સ

પેટન્ટ અપીલ નં. ૩૭૮/૧૯૯૯ અને સંલગ્ન બાબતોમાં પસાર કરવામાં આવેલા તારીખ ૧૮.૦૨.૨૦૧૪ ના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો છે જેમાં આ કોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે આઈ.બી. વિભાગમાં ડેપ્યુટેશન પર મૂકાયેલા અને મૂળ વિભાગમાં પરત મોકલવાને પડકારનારા આવા પોલીસ કર્મચારીઓના ડેપ્યુટેશન પર વિચારણા કરતી વખતે, આવા કર્મચારીઓની વિનંતી સ્વીકારી ન હતી. તેમણે કાયદાના સિદ્ધાંત માટે કુણાલ નંદા વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય, (૨૦૦૦) ૫ એસ.સી.સી. ૩૬૨ માં અહેવાલ થયેલ ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદા પર પણ આધાર રાખ્યો છે અને એવી રજૂઆત કરી છે કે ડેપ્યુટેશન પર ગયેલ વ્યક્તિને તેના મૂળ વિભાગમાં પરત પણ મોકલી શકાય છે અને આવી વ્યક્તિને ડેપ્યુટેશન પર લાંબા સમય સુધી ચાલુ રહેવાનો અથવા મૂળ વિભાગમાં સમાવિષ્ટ થવાનો કોઈ નિહિત અધિકાર નથી.

૭. તારીખ ૨૯.૦૬.૨૦૦૨ ના ઠરાવ અંગે અરજદાર તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી મિશ્રા દ્વારા ઉપસ્થિત કરવામાં આવેલી દલીલનો પ્રત્યુત્તર આપતાં, વિદ્વાન એજીપીએ એવી રજૂઆત કરી છે કે સદર ઠરાવ સામાન્ય પ્રકારનો છે અને તેવા અધિકારીઓને લાગુ પડશે, જેમને આઈ.બી. વિભાગમાં ડેપ્યુટેશન પર મોકલવામાં આવે છે અને તેથી, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે હાલના અરજદારને મૂળ વિભાગમાં પરત મોકલતી વખતે તેમના કેસમાં સદર ઠરાવમાં નિર્ધારિત પ્રક્રિયાનું પાલન કરવું જરૂરી ન હતું. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે જ્યારે અરજદારને નિમણૂક હુકમ જારી કરવામાં આવ્યો હતો ત્યારે તેમણે તારીખ ૦૧.૦૧.૨૦૦૦ ના રોજ એક બાંહેધરી પણ આપી હતી જેમાં જણાવ્યું હતું કે

તેઓ ડેપ્યુટેશન પરના ત્રણ વર્ષ દરમિયાન કોઈ લાભોનો દાવો કરશે નહીં અને જ્યારે પણ તેમને તેમના મૂળ વિભાગમાં રિપોર્ટ કરવા માટે કહેવામાં આવશે, ત્યારે તેઓ સૂચનાઓ મુજબ કાર્ય કરશે. આમ, તેમણે રજૂઆત કરી છે કે અરજદાર આઈ.બી. વિભાગમાં નિમણૂક વખતે મેળવતા હતા તે પગાર ધોરણના આધારે પેન્શન નિર્ધારિત કરાવવા માટે હકદાર નથી.

૮. ઉપરોક્ત રજૂઆતના પ્રત્યુત્તરમાં, વિદ્વાન એજીપી શ્રી રોનક રાવલે **પંજાબ અને હરિયાણા હાઈકોર્ટ અને અન્ય વિરુદ્ધ જગદેવ સિંહ, (૨૦૧૬) ૧૪ એસ.સી.સી. ૨૬૭ માં અહેવાલ થયેલ ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે અને એવી રજૂઆત કરી છે કે અરજદાર પોતાની બાંહેધરીથી બંધાયેલા છે.**

૯. વિદ્વાન એજીપી દ્વારા કરવામાં આવેલી ઉપરોક્ત રજૂઆતનો પ્રત્યુત્તર આપતાં, અરજદાર તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી મિશ્રાએ **પંજાબ રાજ્ય અને અન્ય વિરુદ્ધ ધરમ પાલ, (૨૦૧૭) ૯ એસ.સી.સી. ૩૯૫ માં અહેવાલ થયેલ ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે અને એવી રજૂઆત કરી છે કે હુકમમાં સમાવેશ અથવા બાંહેધરી આપવી તે અરજદારને લાભોનો દાવો કરવાથી વંચિત કરી શકે નહીં. તેમણે એવી રજૂઆત કરી છે કે સામાન્ય કે નિયમિત સંજોગોમાં અરજદારનો સદર જગ્યા પર કોઈ અધિકાર ન હોત, પરંતુ અરજદારને તેમની નિવૃત્તિના માત્ર ૧૯ દિવસ પહેલાં જ રિપર્ટ કરવામાં આવ્યા છે જે તારીખ ૨૯.૦૬.૨૦૦૨ ના ઠરાવમાં નિર્ધારિત પ્રક્રિયાનું ઉલ્લંઘન છે અને તેમની સાથે**

ભેદભાવ કરવામાં આવ્યો હતો તથા અન્ય વ્યક્તિઓને આઈ.બી. વિભાગમાં નિવૃત્ત થવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી અને આઈ.બી. વિભાગમાં તેમની નિવૃત્તિના આધારે પેન્શન પણ ચૂકવવામાં આવ્યું હતું. આમ, તેમણે રજૂઆત કરી છે કે આઈ.બી. વિભાગમાં સેવા આપતાં નિવૃત્ત થયેલા અન્ય કર્મચારીઓને આપવામાં આવેલ પેન્શન મુજબ પેન્શન નિર્ધારિત કરાવવા માટે અરજદાર પણ હકદાર છે.

૧૦. વિદ્વાન વકીલ શ્રી મિશ્રાએ ગુજરાત સિવિલ સર્વિસીસ રૂલ્સ, ૨૦૦૨ ના નિયમ ૪૩ પર વધુમાં આધાર રાખ્યો છે અને એવી રજૂઆત કરી છે કે પેન્શનપાત્ર પગારની વ્યાખ્યા મુજબ, અરજદારનું પેન્શન છેલ્લા ૧૦ મહિનાની સેવાના સરેરાશના આધારે નિર્ધારિત કરવું જરૂરી છે.

૧૧. મેં સંબંધિત પક્ષકારો તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા છે.

૧૨. પ્રસ્તુત કેસમાં, નિર્વિવાદ હકીકત એ છે કે અરજદારને તેમની નિવૃત્તિ માટે ૧૯ દિવસ બાકી હતા ત્યારે તારીખ ૧૧.૦૬.૨૦૦૪ ના રોજ પોલીસ કમિશનર હેઠળના મૂળ વિભાગમાં પરત મોકલવામાં આવ્યા છે. અરજદાર તારીખ ૩૦.૦૬.૨૦૦૪ ના રોજ નિવૃત્ત થયા હતા. અરજદારને તારીખ ૧૦.૧૨.૧૯૯૯ ના હુકમ અન્વયે ડેપ્યુટેશન પર મોકલવામાં આવ્યા હતા અને તારીખ ૦૧.૦૧.૨૦૦૦ ના હુકમ દ્વારા, અરજદારને તારીખ ૦૧.૦૧.૨૦૦૦ થી અમલમાં આવે તે રીતે આઈ.બી. વિભાગમાં ડેપ્યુટેશનિસ્ટ તરીકે ગણવામાં આવ્યા હતા. નિમણૂકની શરતો અને બોલીઓ મુજબ, અરજદારને આઈ.બી. વિભાગમાં ત્રણ

વર્ષ માટે મૂકવામાં આવ્યા હતા. નિમણૂક હુકમમાં શરત જણાવે છે કે અરજદાર કોઈ અધિકારનો દાવો કરશે નહીં અને અસંતોષકારક સેવાના કારણોસર અથવા કોઈપણ વહીવટી કારણોસર તેમને તેમના મૂળ વિભાગમાં પરત મોકલવામાં આવશે.

૧૩. અરજદારને આઈ.બી. વિભાગમાં રૂ. ૫૫૦૦-૮૦૦૦ ના પગાર ધોરણમાં મૂકવામાં આવ્યા હતા. રાજ્ય સરકારના ગૃહ વિભાગે તારીખ ૨૯.૦૬.૨૦૦૨ નો એક ઠરાવ બહાર પાડ્યો હતો જેમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે સીઆઈડી અને ઇન્ટેલિજન્સ બ્યુરો વિભાગમાં ફરજ બજાવતા પોલીસ અધિકારીઓ/કર્મચારીઓને પાંચ વર્ષ સુધી ચાલુ રાખવાના રહેશે. શરત નં. ૪ સ્પષ્ટપણે નિર્ધારિત કરે છે કે આઈ.બી. વિભાગમાં સેવા આપતા આવા કર્મચારીઓને જો તેમની સેવાઓ અસંતોષકારક જણાય અથવા તેઓ જરૂરી ફરજો બજાવવામાં અસમર્થ હોય તેવા કારણોસર મૂળ વિભાગમાં પરત મોકલી શકાય છે, અને આ સંબંધમાં પોલીસ મહાનિદેશક (ડિરેક્ટર જનરલ ઓફ પોલીસ) / અધિક પોલીસ મહાનિદેશક (એડિશનલ ડિરેક્ટર જનરલ ઓફ પોલીસ) (ઇન્ટેલિજન્સ) નો આવો અહેવાલ મેળવ્યા પછી જ, ઉપરોક્ત પાંચ વર્ષનો સમયગાળો ઘટાડી શકાય છે અને તેમને તેમના મૂળ વિભાગમાં પરત મોકલી શકાય છે. સામાવાળા સત્તાવાળાઓ દ્વારા એવો ઇનકાર કરવામાં આવ્યો નથી કે ઉપરોક્ત ઠરાવ ડેપ્યુટેશન પર મોકલવામાં આવેલા આઈ.બી. વિભાગના કર્મચારીઓને લાગુ પડતો નથી. સામાવાળા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા તારીખ ૨૯.૦૩.૨૦૦૫ ના સોગંદનામાનો પેરા-૬ ખાસ કરીને તારીખ

૨૯.૦૬.૨૦૦૨ ના ઠરાવનો સંદર્ભ આપે છે અને તેમાં જણાવાયું છે કે “નિમણૂક સત્તાધિકારી એટલે કે સીઆઈડી (ઇન્ટેલિજન્સ) માટે, પાંચ વર્ષના સમયગાળા માટે ડેપ્યુટેશનના આધારે નિયુક્ત કરાયેલા કર્મચારીને પરત મોકલવા ફરજિયાત નથી અને જો તેઓ અયોગ્ય જણાય અથવા અન્યથા વહીવટી કારણોસર, તેમને તારીખ ૨૯.૦૬.૨૦૦૨ ના ઠરાવ મુજબ પરત મોકલી શકાય છે.” આમ, તારીખ ૨૯.૦૬.૨૦૦૨ ના ઠરાવની પ્રસ્તુતતા (લાગૂ પડવાની બાબત) નો ઇનકાર કરવામાં આવ્યો નથી. અરજદારની શરૂઆતમાં તારીખ ૦૧.૦૧.૨૦૦૦ થી અમલમાં આવે તે રીતે આઈ.બી. વિભાગમાં ડેપ્યુટેશન પર ત્રણ વર્ષ માટે નિમણૂક કરવામાં આવી હતી અને તેથી, તેમના નિમણૂક હુકમ મુજબ ત્રણ વર્ષ પૂરા થયા પછી તારીખ ૦૧.૦૧.૨૦૦૩ ના રોજ તેમનો ડેપ્યુટેશન સમયગાળો પૂરો થતો હતો. એવું જણાય છે કે તારીખ ૨૯.૦૬.૨૦૦૨ ના ઠરાવ જારી થયા પછી, અરજદારનો ડેપ્યુટેશન સમયગાળો પાંચ વર્ષ સુધી લંબાવવામાં આવ્યો હતો અને તે તારીખ ૦૧.૦૧.૨૦૦૫ ના રોજ પૂર્ણ થતો હતો. જોકે, અરજદારને તારીખ ૧૧.૦૬.૨૦૦૪ ના વાદગ્રસ્ત હુકમ દ્વારા તેમની નિવૃત્તિના માત્ર ૧૯ દિવસ પહેલાં જ પરત મોકલવામાં આવ્યા હતા. આમ, તેમને ડેપ્યુટેશન પર પાંચ વર્ષની સેવા પૂર્ણ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવી ન હતી. તારીખ ૨૯.૦૬.૨૦૦૨ ના ઠરાવનો પેરા-૪ નિર્ધારિત કરે છે કે ઇન્ટેલિજન્સ શાખામાં ફરજ બજાવતા કર્મચારીઓને માત્ર અસંતોષકારક કામગીરીના આધારે અથવા જો તેઓ કોઈ ચોક્કસ ફરજ બજાવવામાં અસમર્થ હોય તો જ પરત મોકલી શકાય છે, અને આ સંબંધમાં પોલીસ મહાનિદેશક / અધિક પોલીસ મહાનિદેશક

(ઇન્ટેલિજન્સ) દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવેલા અહેવાલ મુજબ, ઠરાવમાં ઉપર જણાવેલ સમયગાળામાં એટલે કે પાંચ વર્ષમાં છૂટછાટ આપી શકાય છે અને તેમને તેમના મૂળ વિભાગમાં પરત મોકલી શકાય છે. આ કોર્ટે હાલની બાબતની સુનાવણી કરતી વખતે વિદ્વાન એજીપીને વારંવાર આવો અહેવાલ દર્શાવવા જણાવ્યું હતું, જે દર્શાવતો હોય કે અરજદારની સેવા અસંતોષકારક હતી અથવા તેઓ તેમને સોંપવામાં આવેલી કોઈપણ ફરજ બજાવવામાં અસમર્થ હતા; જોકે, આવો કોઈ અહેવાલ આ કોર્ટ સમક્ષ ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવ્યો નથી.

૧૪. આમ, અરજદારને તેમની નિવૃત્તિના આરે માત્ર ૧૯ દિવસ અગાઉ મૂળ વિભાગમાં પરત મોકલી શકાયા ન હોત, જેના પરિણામે પાંચ વર્ષ પૂરા થતાં પહેલાં તેમના પેન્શનમાં ઘટાડો થયો. જોકે, કાયદાના આ સિદ્ધાંત પર કોઈ તકરાર હોઈ શકે નહીં કે ડેપ્યુટેશન પર રહેલા કર્મચારીને કોઈપણ સમયે પરત મોકલી શકાય છે કારણ કે તેમને ચાલુ રહેવાનો કોઈ અધિકાર નથી, તેમ છતાં હાલના કેસમાં અરજદારનું ડેપ્યુટેશન અને પરત મોકલવું તારીખ ૨૯.૦૬.૨૦૦૨ ના ઠરાવ દ્વારા સંચાલિત થાય છે, જે આઈ.બી. વિભાગમાં ડેપ્યુટેશન પર સોંપાયેલા કર્મચારીઓને પરત મોકલવાની પ્રક્રિયા નિર્ધારિત કરે છે. અરજદારને નિવૃત્ત થવા માટે ૧૯ દિવસ બાકી હતા ત્યારે તેમને મૂળ વિભાગમાં પરત મોકલવામાં આવ્યા છે અને હાલના અરજદાર દ્વારા દાખલ કરાયેલા સોગંદનામામાં જે વ્યક્તિઓના નામ દર્શાવવામાં આવ્યા છે, તેઓને આઈ.બી. વિભાગમાં ચાલુ રાખવામાં આવ્યા હતા અને તેઓ આઈ.બી. વિભાગમાં જે પગાર ધોરણ મેળવતા હતા તે મુજબ

તેમને પેન્શન અને નિવૃત્તિના લાભો મંજૂર કરવામાં આવ્યા છે. અરજદાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા તારીખ ૨૦.૦૨.૨૦૦૭ ના સોગંદનામાની વિગતો, જેમાં પાંચ વ્યક્તિઓના નામનો સમાવેશ થાય છે, જેમને આઈ.બી. વિભાગમાં નિવૃત્ત થવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી અને આઈ.બી. વિભાગમાં મેળવેલા છેલ્લા પગારના આધારે પેન્શન મંજૂર કરવામાં આવ્યું છે; તેનો સામાવાળાઓ દ્વારા ઇનકાર કરવામાં આવ્યો નથી. સોગંદનામા સાથે અરજદાર દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા તારીખ ૦૫.૦૨.૨૦૦૭ ના પત્રવ્યવહારમાં જે વ્યક્તિઓના નામ દર્શાવેલ છે તેમને આઈ.બી. વિભાગમાં તેમની સેવાના આધારે પેન્શન ચૂકવવામાં આવતું નથી તેવું દર્શાવતું કશું પણ સામાવાળા સત્તાવાળાઓ દ્વારા રેકર્ડ પર રજૂ કરવામાં આવ્યું નથી. આમ, અરજદારની નિવૃત્તિના ૧૯ દિવસ પહેલાં તેમને મૂળ વિભાગમાં રિવર્ટ કરીને તેમની સાથે ભેદભાવ રાખી શકાય નહીં. જો તેમને અન્ય કર્મચારીઓની જેમ ચાલુ રાખવામાં આવ્યા હોત, તો તેમને આઈ.બી. વિભાગમાં મેળવેલા છેલ્લા પગાર મુજબ પેન્શન ચૂકવવામાં આવ્યું હોત.

૧૫. અરજદાર દ્વારા તેમના નિમણૂક હુકમ સાથે આપવામાં આવેલી બાંહેધરી અંગે વિદ્વાન એજીપી દ્વારા ઉપસ્થિત કરવામાં આવેલી દલીલો સરકારને તેમના છેલ્લા પગાર મુજબ પેન્શન નિર્ધારિત કરવામાંથી બચાવી શકશે નહીં. સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા **ધરમ પાલ (ઉપર મુજબ)** ના કેસમાં કરવામાં આવેલું અવલોકન, જે નીચે મુજબ વંચાય છે:

“૨૨. પ્રસ્તુત કેસમાં, સદર નિયમો પગાર ધોરણ મંજૂર કરવા પર પ્રતિબંધ મૂકતા નથી. લાભ મંજૂર કરતો હાઈકોર્ટનો નિર્ણય પી. ગ્રોવર અને હરિ ઓમ શર્મા માં નિર્ધારિત સિદ્ધાંતોનું સમર્થન મેળવે છે. જ્યાં સુધી એ. ફાન્સિસ ના નિર્ણયનો સંબંધ છે, અમે એવું અવલોકન કરવા માંગીએ છીએ કે સદર કેસ તેની પોતાની હકીકતો પર આધારિત રહેવો જોઈએ. અમે સ્પષ્ટપણે જણાવી શકીએ છીએ કે હુકમમાં સમાવેશ કરવાથી અથવા માત્ર તમામ સંજોગોમાં બાંહેધરી આપવાથી કર્મચારીને કાર્યકારી પદ (ઓફિશિયેટિંગ પોઝિશન) ના લાભોનો દાવો કરવાથી વંચિત કરી શકાય નહીં. અમારું એવું માનવું છે કે આ વિવાદ હરિ ઓમ શર્મા માં નિર્ધારિત ગુણોત્તર (રેશિયો) દ્વારા આવરી લેવાયેલ છે અને પરિણામે અમે ઠરાવીએ છીએ કે હાઈકોર્ટ દ્વારા વ્યક્ત કરવામાં આવેલો અભિપ્રાય તદ્દન ત્રુટિહીન છે.”

હાલના કેસમાં, અરજદારે ડેપ્યુટેશન પર તેમની નિમણૂક વખતે એક બાંહેધરી આપી હતી જ્યાં તેમણે જણાવ્યું હતું કે તેમની માત્ર ત્રણ વર્ષના સમયગાળા માટે ડેપ્યુટેશન પર ઇન્ટેલિજન્સ ઓફિસર તરીકે હંગામી ધોરણે પસંદગી કરવામાં આવી છે. તેઓ વિભાગમાં અને કોર્ટમાં કોઈ વરિષ્ઠતા (સિનિયોરિટી), દાવો, અધિકારની માંગણી કરશે નહીં. બાંહેધરીમાં વધુમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે તેઓ તેમને પરત મોકલવાના હુકમ સામે કોઈ વિરોધ કે દખલ કરશે નહીં અને તેમને જે એક પદની બઢતી આપવામાં આવી છે તે સીઆઈડી, આઈ.બી.

વિભાગમાં હંગામી ધોરણે છે. જો અરજદારને મૂળ વિભાગમાં પરત મોકલવાનું સામાન્ય સંજોગોમાં થયું હોત તો ઉપરોક્ત બાંહેધરી ચોક્કસપણે તેમને બાધ્ય રાખત. આવી બાંહેધરી તારીખ ૨૯.૦૬.૨૦૦૨ ના ઠરાવની જોગવાઈને નિષ્પ્રભાવી કરશે નહીં, જે આવા કર્મચારીઓને તેમના મૂળ વિભાગમાં પરત મોકલવા માટે ચોક્કસ પ્રક્રિયા નિર્ધારિત કરે છે. તારીખ ૨૯.૦૬.૨૦૦૨ નો ઠરાવ અરજદારની નિમણૂક અને તેમણે આપેલી બાંહેધરી પછી જારી કરવામાં આવ્યો છે. આ હકીકતના પ્રકાશમાં કે જે વ્યક્તિઓ આઈ.બી. વિભાગમાં ચાલુ રહી હતી, તેમનું પેન્શન તે વિભાગમાં તેમના છેલ્લા મેળવેલા પગાર ધોરણ પર નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યું છે, આવી બાંહેધરીને ધ્યાને રાખીને અરજદાર સાથે ભેદભાવ કરી શકાય નહીં. નિર્વિવાદપણે, તારીખ ૨૯.૦૬.૨૦૦૨ ના ઠરાવની જોગવાઈઓનું ઉદ્ધંધન કરવામાં આવ્યું છે. અરજદાર સીઆઈડી, આઈ.બી. વિભાગમાં તેમની ફરજો માટે અયોગ્ય હતા અને તેથી, તે કારણોસર તેમને તેમના મૂળ વિભાગમાં પરત મોકલવામાં આવ્યા છે તે દર્શાવતો કોઈ અહેવાલ આ કોર્ટ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યો નથી. આવાં તારણોના અભાવમાં, સામાવાળા સત્તાવાળાઓ દ્વારા હાલના અરજદારને તેમની નિવૃત્તિના માત્ર ૧૯ દિવસ પહેલાં જ મૂળ વિભાગમાં પરત મોકલવાની કાર્યવાહી વખોડવાને પાત્ર છે. સામાવાળાઓએ પોતાની મરજીથી તારીખ ૨૯.૦૬.૨૦૦૨ ના ઠરાવને લાગુ કરીને અરજદારના ડેપ્યુટેશનના સમયગાળાને ત્રણ વર્ષથી વધારીને પાંચ વર્ષ કર્યો હતો અને તેથી, તેમને તે પૂર્ણ કરવાની મંજૂરી આપી ન હતી. ડેપ્યુટેશનના ઉપરોક્ત સમયગાળા દરમિયાન સામાવાળાઓ પાસે અરજદારને પરત મોકલવાનો કાનૂની અધિકાર

હોવા છતાં, તારીખ ૨૯.૦૬.૨૦૦૨ ના ઠરાવમાં નિર્ધારિત કર્યા મુજબની પ્રક્રિયાનું પાલન કર્યા પછી જ તે થઈ શક્યું હોત. વિદ્વાન એજીપી દ્વારા ટાંકવામાં આવેલા ચુકાદાઓ હાલના કેસમાં લાગુ કરી શકાય નહીં કારણ કે તારીખ ૨૯.૦૬.૨૦૦૨ ના ઠરાવની જોગવાઈઓ દર્શાવવામાં આવી ન હતી અને આ કોર્ટને તારીખ ૨૯.૦૬.૨૦૦૨ ના ઠરાવ સાથે સંબંધિત કોઈ પ્રસંગ મળ્યો ન હતો જેમાં રાજ્ય સરકારના ગૃહ વિભાગે એવા કર્મચારીઓને પરત મોકલવાની શરતો નિર્ધારિત કરી છે, જેઓ આઈ.બી. વિભાગમાં ડેપ્યુટેશન પર નથી.

૧૬. ઉપર જણાવ્યા મુજબ, સામાવાળાઓએ અરજદારના કેસમાં તારીખ ૨૯.૦૬.૨૦૦૨ ના ઠરાવની લાગુ પડવાની બાબતનો ઇનકાર કર્યો નથી અને તેથી, અરજદાર કાં તો ફરજો માટે અયોગ્ય હતા અથવા તેમને સોંપવામાં આવેલી ફરજો બજાવવામાં તેઓ અસમર્થ હતા તેવું જાહેર કરીને પોલીસ મહાનિદેશક / અધિક પોલીસ મહાનિદેશક (ઇન્ટેલિજન્સ) નો અહેવાલ તૈયાર કરીને પ્રક્રિયાનું પાલન કરવું તેમના માટે જરૂરી હતું. આવા તારણના કોઈપણ અહેવાલના અભાવમાં, હાલના અરજદારને મૂળ વિભાગમાં પરત મોકલવાની કાર્યવાહી તેમના પોતાના જ ઠરાવનું ઉલ્લંઘન હોવાનું કહી શકાય.

૧૭. સંજોગોને જોતાં, હાલની રિટ પિટિશન સફળ થાય છે. તારીખ ૧૧.૦૬.૨૦૦૪ નો વાદગ્રસ્ત હુકમ આથી રદબાતલ અને બાજુ પર રાખવામાં આવે છે. સામાવાળાઓને આથી અરજદારનું પેન્શન રૂ. ૫૫૦૦-૧૭૫-૯૦૦૦ ના પગાર ધોરણ પર એટલે કે છેલ્લા પગાર ધોરણ પર પુનઃ નિર્ધારિત કરવાનો અને

ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે. યોગ્ય લાભો અને બાકી લેણાં (એરિયર્સ) પણ અરજદારને ચૂકવવામાં આવશે. આ હુકમ મળ્યાની તારીખથી બે મહિનાના સમયગાળામાં સમગ્ર કવાયત હાથ ધરવામાં આવશે. રુલ પૂર્ણ કરવામાં આવે છે.

સહી/-

(એ.એસ. સુપેરિયા, ન્યાયમૂર્તિ)

અભિષેક

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.